Година II — Четвртак 19. маја 1943 — Број 118

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Излази СРИЈЕДОМ и СУБОТОМ. — Уредништво и администрација Његошева Бр. 7. — Рукописи се не враћају. — Телефон Уредништва број 84 — Претплата: мјесечно Lit. 6·— — Појединп број Lit. 1.

ITALIJANSKO STARANJE
za javne radove u Crnoj Gori

Otkada su talijanske trupe stigle u Crnu Goru, poduzele su njihove tehničke organizacije opširnu akciju, koja se nije ograničila samo na zadovoljenje vojnih potreba; njihov plan javnih radova obuhvatio je mnoge poslove, koji omogućuje bolju i intezivniju civilnu djelatnost i koji donose neposrednu korist stanovništvu. Odajući najveće priznanje ovoj korisnoj djelatnosti, koja nije očigledna svakome jer je vrši jedna narociti organizacija, želimo da ukratko upoznamo naše čitaoce sa njenim glavnim akcijama.

Na čelu upravne organizacije nalazi se Komanda vojne inženjerije Crne Gore, pod koju spada niz vojno-tehničkih organizacija. U mnogim radovima pribjegava se pomoći crnogorskih radnih snaga, dok se drugi radovi povjeravaju talijanskim i crnogorskim *preduzećima, koja se služe isključivo* civilnim osobljem. Na ovaj način crnogorski radnici nalaze široke mogućnosti rada, zarade i podrške, te dobijaju čak i naročito trebovanje namirnica iz vojnih magacina. 1942 godine je Komanda inženjerije isplatila crnogorskim radnicima preko 25 miliona lira na ime nadnica.

Najveća pažnja posvećena je pri dosadašnjim radovima uspostavljanju, poboljšanju i održavanju puteva.

Na arterijama koje se od Podgorice granaju prema Albaniji, Cetinju i obalskoj cesti, prema sjeveru Crne Gore (Nikšiću ili Beranama), sve do Plevalja i na mnogobrojnim putevima između manjih naselja, savladane su sve tehničke i organizacione poteškoće, te je uspostavljen saobraćaj ponovnom izgradnjom svega što je bilo razoreno. Novi mostovi, stalni i privremeni, osiguravaju prolaz čak i najtežim kolima, a sem toga organizovana je stalna briga za *održavanje puteva. Do 31 decembra* 1942 izdale su talijanske vojne organizacije za poboljšanje saobraćajnih mogućnosti oko 40 miliona lira.

Drugi obimni radovi, od isključivog interesa za građanstvo, posvećeni su uspostavljanju telegrafske mreže, potpuno porušene tokom rata i pobune. Najveća crnogorska naselja duž obale i Skadarskog jezera, Cetinje, Podgorica, Nikšić, Berane i Kolašin telegrafski su povezani, a uskoro će to biti i sa Pljevljem i drugim manjim centrima Crne Gore. Za izgrađivanje ove civilne telegrafske mreže upotrebljeno je 14 telegrafskih centrala sa 23 Morzeova stola, 2 Hjugsove centrale, podignuto je 650 km. nove telegrafske linije, a uspostavljeno 750 km. pokvarene pruge.

Nadalje je mnogo učinjeno za reaktivaciju raznih električnih centrala za osvjetljenje i motorni pogon. Centrale u Podgorici, Beranama i Pljevljima rade sa vojnim osobljem, a snabdjevene su vojnim sredstvima. Isto takva djelatnost razvijena je u pravcu uspostavljanja rada hidrauličnih postrojenja, kontrole i održavanja uređaja i mašina za dovod pitke vode svim centrima zemlje.

Sada je u toku rad na restauraciji niza zgrada, koje su sačinjavale danilovgradsko sirotište, te na rekonstrukciji hidro-postrojenja, koje će iz Danilovgrada, gdje se podiže jedna moćna grupa motornih pumpa za podizanje, voditi pitku vodu kroz kanalizaciju dugu preko 4 klm., kako zgrada sirotišta tako u mjestu Orja Luka.

U Podgorici sagrađena je fabrika leda, sa dnevnom proizvodnjom od preko 5 tona. Prošlog ljeta snabdjevala je ona trgovine, bolnice i građanstvo, prodajući za bagatelnu cijenu višak, što je preostajao nakon podmirenja vojnih potreba. Ova fabrika se sada sprema da ponovno proradi čim nastupi ljeto.

U većim centrima obnovljena su javna kupatila, te im je osigurano snabdjevanje vodom, u kolićini kako bi mogla redovno služiti ne samo za vojsku već i za građanstvo.

Na zdravstvenom polju preuredila je vojna inžinjerija prostorije, koje su već ranije postojale, a izgradila veliki broj baraka u kojima je vojna sanitetska služba otvorila naročite ambulante i previjališta za građanstvo. Podgorička ambulanta, smještena u naročito sagrađenim barakama, dala je vojnim ljekarima do danas mogućnost da besplatno izvrše preko 20.000 pregleda ili ljekarskih intervencija nad građanskim licima.

Barake, koje je izgradila vojska, dale su privremeni krov izbjeglicama sa Kosova i iz zona opustošenih tokom rata. U Baru, Podgorici, Andrijevici i *drugim mjestima podignuti su naročiti* logori, u kojima je učinjeno sve što se moglo, kako bi se što više olakšao privremeni smještaj. Ovi logori koštali su vojnu upravu oko 10 miliona lira.

Radi ubrzanja popravljanja zgrada oštećenih tokom prošlih događaja, i za podizanje novih zgrada, naredila je vojna inžinjerija podizanje jedne fabrike cigala blizu Danilovgrada, gdje ima dobre ilovače. Izgradnji ove ciglane odmah će se pristupiti, te će mašine *koje se nalaze na putu iz Italije omogu*ćiti dnevnu proizvodnju od više hijlada cigla i crepova, što je dovoljno ne samo za pokrivanje vojnih potreba nego i za civilno građevinarstvo.

Na Cetinju, u Podgorici i Beranama poduzeti su radovi na obnovi i uljepšanju katoličkih hramova. Za djecu uređen je veći broj zgrada za potrebe osnovne škole, te su podignute udobne helioterapske kolonije, koje pružaju mogućnost higjjenskog ljetnjeg oporavka.

Značajni su takođe radovi na organizovanju i savjesnoj kontroli, te održavanju željeznice Podgorica—Plavnica, na kojoj radi jedan odred italijanskih željezničara. Iako mala, ova pruga ima veliki značaj za privredni život kraja. Ona je uvijek redovno funkcionisala. Sem vojnih transporta prevozila je mjesečno 150—300 tona robe civilnih osoba i 10—15.000 putnika.

Sem toga je za saobraćaj važno takođe i postavljanje oznaka plovnosti u kanalima koji od Skadarskog jezera vode za Vir Pazar, Rijeku Crnojevića i Žabljak. Tim oznakama ostranjena je opasnost od naliježenja na mjesta poglobljina sa plovidbu.

U svim većim centrima stavljene su vojne vatrogasne jedinice u pomoć građanstvu za slučaj požara, kako bi se izbjegla nesreća uslijed nedostatka civilnih vatrogasnih organizacija.

Najzad moramo spomenuti i izgradnju žične željeznice od Kotora do Krstaca, što je već u izgradnji, a koja će se možda produžiti do Cetinja. Ovo postrojenje omogućće ogromnu uštedu kola i goriva, te brzo dopremanje do Krstaca 100 tona robe i materijala dnevno. U početku imaće ona u prvom redu poslužiti za zadovoljenje vojnih potreba, ali je već postignut sporazum sa nadležnim vlastima da, čim vojne potrebe budu otpale, cijelo postrojenje posluži civilnim transportima.

Ovaj rad, ukratko izložen u gornjem članku, zaslužuje puno priznanje svih Crnogoraca, jer će on posluživti njima na korist, a ujedno pretsjavlja i najbolji demanti klevetničke komunističke propagande, koja još i danas širi glasove o varvarskim i nasilničkim metodama „krvavog okupatora" u Crnoj Gori. Nepristrasni i pošteni Crnogorci neka sami utvrde na čijoj je strani istina.

Општи слом совјетског плана на Кубањи

ТЕШКО БОМБАРДОВАЊЕ ЕНГЛЕСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Кубањска акција била је неправа за совјетску војску

Саопштава се на надлежних кавора да је победоносна њемачка акција на Кубањи потпуно распршила совјетска фронт. Ова акција претстављала је такође и реакцију против једне јединице са састава совјетских дивизија спремних за евентуелне напада. Такође и услед овога били су совјетски губитци веома значајни. До сада је ухваћено 700 заробљеника, док је број погинулих 4-5 пута већи. У овим операцијама пружило је њемачко ваздухопловство знатну помоћ. Акција је постигла знатне територијалне успјехе. Њемачке трупе освојиле су 5 топова, 48 митраљеза, и 42 минера. На једном другом сектору је један њемачки јуришни одред, пресјавши један и по километар баровитог терена, продро међу совјетске положаје, бацивши у ваздух 43 експлозивна. На осталим дијеловима фронта није било значајнијих догађаја. На ленињградском сектору наставља се жестоки артиљеријски двобој. Њемачке батерије настављају држати на мишану објекте, које пречишћ и страховито бомбардују.

Снажне експлозије у Сендерленду

Новашњи напад њемачког ваздухопловства на Сендерленд постигло је пуни успјех. У бродоградилиштима, гдје се налази на операцији велики број британских јединица, извјештавају су снажне експлозије, те су се видили пожари огромних размјера. Њемачки бомбардери су, искористивши добре услове видљивости, могли распоређати објекте и бацити бомбе великог калибра са мале висине. Овај напад је 37 ваздушних напада на Сендерленд.

Англосаске методе

Гдјегод стижу Англоамеричанци одмах се користе лажна насиља и варварске методе упјерене против становништва које доспијева под њихову власт. Тек што су ушли у Тунис почели су они и стијељали 12 тунишких грађана, док су у Сфаксу и другим тунишким предјелима извршена и многобројна хапшења међу француским патриотима и дестурјанцима, који се преводе у концентрационе логоре или затворе. Хапшења се врше масовно.

Скупа цијена англосаског тероризма

(Берлин, 17) Англосјеверноамеричанске снаге скупо су платиле терористичке потхвате упјерене против територија Западне Њемачке током 13 и 14 маја. На сјеверу земље, гдје су се непријатељске формације приближиле европском територију, ухватиле су их у своја клешта ловачки авиони и противавионска одбрана. Њемачки ловци су у дневним патролним операцијама показали сјајне успјехе, а исто тако и њихови ловци, док је противавионска артиљерија морнарице и ваздушна одбрана ваздухопловства вршила сталну стражарску службу, тако да непријатељ није могао извиђадити. Бранилци су пресрели англоамеричке бомбардере и ловце на пратње, који су летјели на огромној висини, и то још прије него што су стигли до објекта. Чак не толико прослављени новајлије непријатељске ловцима, које успјело да спасу од пораза англоамеричанске бомбардере, који су крајњи и њихе акције. Њемачки ловци показали су да су јачи такође и од овог новог типа непријатељских авиона, што је доказано чињеницом да су они оборили 5 оваквих апарата током непријатељског напада на Западну Европу мјесецом 14 маја. Исто дана је непријатељ, као што је познато, изгубио 30 авиона, међу којима 14 четвороморотора. Са уништењем тих четвороморотора морао је бити један такође и бројатак бар стотине чланова посада. Укупно је непријатељ за два дана изгубио 112 авиона. 7 њемачких ловаца није се вратило у базу. Јуришним бијелим њемачких оружјних снага свјашћено је да је оборено 9 непријатељских четвороморотора пригодом њихових неуспјелог покушаја надлетања обале сјеверозападне Њемачке. Доутим 8 оборено је над западним територијама Атлантика. Тако су Англоси изгубили 129 апарата.

Један чланак московске „Правде"

Московска „Правда" објављује један значајни чланак, у којем се истиче да су многобројне совјетске организације потпуно сијесне одговорности треба, те да реде артиљрији све своје снаге за убрзање чаке побједе. Наком овог патетичног почетка, чланак признаје да постоје такође и совјетске установе, које још увијек нису сијесне својих дужности у оно ратно доба, те наводи као примјер неона значајне документе који се нијесу по разним уредима читавим мјесецима, тако да многе порубе стижу на праву адресу тек са огромним задоцњењем. Једна информација, коју је била важна за Црвену војску, стигла је до мјеста најмање за задоцњењем од 40 дана. „Правда" предлаже што у Совјетском Савезу постоје фабрике које без великог потребе повећавају особље, док би се они издатни пуно боље искористили за одбрану земље. Чланак закључује тврдом да је у ратно доба прије свега значајан чинилац, али да се брзини редног процеса у многим предузећима Совјетског Савеза супротставља немарност и безбрижност.

Појединости о потапању америчког носача авиона

Један њемачки ратни дописник приказује потапање америчког носача авиона „Ренџера". „Ранџерс" идентитет могао се установити без икаквих сумња, још прије него што је командант Фон Бајлот поново напао. Он је са свим контролисао тет торпеда испаљених против носача авиона и посада подморнице сјајно је избјегла страшно талласе проузрокована ударцем торпеда у мету. Онда су се подигли врло високи пламенови, попраћени са три страшне експлозије. Узбуркивост воде захватила је и саму њемачку подморницу, која се носа на зрачницу напада удаљила уз пуном брзином.

Оскудица минотних камиониа у Сједињеним Америчким Државама

Оскудица камиониа постаје у Сједињеним Државама све тежа Сјеверноамерички министар пољопривреде најавио је с тиме у вези у сенату да је до не дошао услед недостатка радних снага и пољопривредних машина. Ревија „Таимс" пише да је у Сједињеним Државама сва власт узела цијна бераз, и да се земља необична претворила у земљу бриједа. Директор сјеверноамеричке ратне производње најавио је потребу скорог ограничења потрошње тканина и других сирових предмета.

Појединости о нападу на Сендерленд

(Берлин) У вези са нападом који је извиђада извршила једна формација њемачких авиона, упјерених против значајног индустријског центра Сендерленда јавља један њемачки ратни дописник о томе, занимљивим појединостима: Упрег свјетле ноћи обасјане мјесечином послужили су се објекти све јасније, што се ближе приближио обали. Нешто доцније су прве сијетлеће ракете потпуно осијетлиле мету. Њемачки бомбардери приближили су се свом брзином, летјели врло ниско, не обазирући се ни мало на снажну противавионску реакцију. Испод њемачких авиона пројурили су се цијели обриси кола, магрдјевих у виду клешта пред дуком. Експлозије јрвих бомби повјавале су да се авиони налазе на правом путу. Пилоти су се појединачно бацили у напад на велике мете. Нашли су неколико минути дјели су се напад овог масивног блока високи пламенови, који су обухватили докове. Њемачки пилоти бацили су онда многобројне ракете бомбе великог калибра, чије су експлозије слиједиле једна за другом са нечувеном жестином. Када су се њемачке ескадриле дале у повратак лет, лежало је испод њих читаво море пламена.

Ђ. В. Краљ и Краљица посјетили бомбардовану варош код Рима

ЧИВИТАВЕКИА, 17-V — Чим је Његово Величанство Краљ и Цар савјетовао за бомбардовану ову варош, допутовао је у пратњи свог зетића сиђнице да посјети мјесто гдје су се снажна експлозија чије порјекло још увијек није познато Британско-америчке трупе су у њемачки авиони у нападима примјенили нову тактику. Формације њемачких бомбардера предузеле су противавионе формацијама противавионе и пратње са напада на Њемачку, те се тако могу предложити неопажено од обалне противавионске одбране града. То им омогућује да баце неометани свој експлозивни терет на предвиђене циљеве, бијући да изненађена против авионска одбрана ступа увијек предоцкасно у акцију.

Бијела књига пред Доњим Домом

Пригодом годишњице изношења Бијеле књиге о Палестини пред британски Доњи дом, морао је Високи Комесар поуздтрати мјере за осигурање јавне безбједности. Мора се изјавити да Арабљани нису никад прихватили мистификације, које је 1939 године изнијела Бијела књига против њих. Она је, под предлогом стварања палестинске државе не дајући и регулације питања јеврејског исељавања, наступала схватање омогућавања јеврејске хегемоније у Палестини.

Демонстрације се настављају

У Карачију, мјесто су страшне демонстрације усјијеле убиства бившег министра претсједника Сидиа. Полиција је до новог нарређења затворила све јавне уреде и сва тржишта у Карачију. Из Нових Дехија савјаше се да је Гандијева жена пустјена из затвора, у којему се налазила од августа прошле године.

Величанствен спровод
Доктора Џина Галганија у Пљевљима

Девети априла о. г. преминуо је у Пљевљима Талијански љекар ордашње војне болнице major Dr. Džino Galgani.

За вријеме епидемије пјегавца ова узорни борац набоја је времена, воље и поштовања да среди допринесе својим humanom акцијом, брзину помоћ. Свака кућа гдје се болест појавила, свака дјамија гдје су били смјештени болесници, затвор или ма које мјесто гдје се могла пружити па и сама топла ријеч — доктор Galgani је posjetio i svojim ubjedljivom preporukom, savjetom ili uputom doprinio neprocjenjivu utjehu ili njegu.

Све Пљевљске војне і civilne vlasti, sav narod, četnici i muslimani, svi, sdruženi tajanstvenom šlam vrhunaravnog osjećaja blagodarnosti, oprati ili plemenitog dobrotvora na vječni počinak.

Doktor Galgani ostace u vječnoj uspomeni plevljskog stanovništva, koje je svegdašnji pratioc bio, pokazalo koliko je visoko poštovalo i koliko je cijenilo njegove savršene odlike srdjačnog i savjesnog ljekara, njegove uzvišene osobine neuporedive humanosti, saosjećanja i požrtvovanja.

Uzlikdaši Bog neka mu uzvrati ovo ono Sta je bio Pljevljske radosti!

Lakom mu zemlja!

Нова тактика њемачког ваздухопловства

Посљедњи њемачки ваздушни напад на енглеску престоницу био је страховито јак, те је изазвао панику међу становништвом које је чим је чуло знак узбуне, потражило своје склоништа. Током напада, а се снажна експлозија чије порјекло још увијек није познато Британско-америчке трупе су у њемачки авиони у нападима примјенили нову тактику. Формације њемачких бомбардера предузеле су противавионе формацијама противавионе и пратње са напада на Њемачку, те се тако могу предложити неопажено од обалне противавионске одбране града. То им омогућује да баце неометани свој експлозивни терет на предвиђене циљеве, бијући да изненађена против авионска одбрана ступа увијек предоцкасно у акцију.

Демонстрације се настављају

У Карачију, мјесто су страшне демонстрације усјијеле убиства бившег министра претсједника Сидиа. Полиција је до новог нарређења затворила све јавне уреде и сва тржишта у Карачију. Из Нових Дехија савјаше се да је Гандијева жена пустјена из затвора, у којему се налазила од августа прошле године.

Бесмисленост комунистичке борбе у Црној Гори

Сваки покрет и рад јесте нормал ог човјека мора да има свој смисао и разлог зашто је извршен. Треба дакле да на извјесним користи користи циљ, који се не може постићи, или мора да постоји барем нека вјерованица да се тај циљ може постићи. Иначе, ако нема никакве вјерованице за постизање, онда је бесмислен, и никаком циљу може тежити само човјек, ако човјек онај који нема здраво разума дакле човјек са болесном машином, или једном рријечју: лудак.

И комунистичка борба у Црној Гори јесте један покрет. Да је покрет и рад као знамо сви, јер накалоти суда видимо несреће и жалосне трагоде те борбе. Знамо и то да је цијла борбе завођене комунистичке: рекла.

Да одбацимо на страну све ма не комунизма као идеологије, већ једино да размотримо могућности постојања циља комунистичке борбе у Црној Гори. Прије свега географски положај и удаљеност Црне Горе од Русије, као даје комунизам, онемогућује сваку непосредну, па и непосредну везу са истом Русијом, те дабоме искључује могућност икакве помоћи и подршке. А колико партизани могу да воде самосталну борбу — без икаке помоћи то дако можемо знати, кад узмемо у обзир моје и приредне моћи Црне Горе, макар она била цијела у њиховим рукама. Јер добро нам је познато да Црна Гора у погледу извјесних економских покрајина и немала, како у приредном тако и у војно политичком погледу. Мјешани, чиненица је да ни у једној земљи или покрајини, од којих Црна Гора зависи нема комунизма или је свој на њих толико слаб да уопште не може доћи до неког изражаја. Дакле, сама војно економска зависност Црне Горе од суједних земаља и покрајина, као и уопште нема слабости у односу на економске и војне одлучуђу о социјалном порецају у цијелом свијету — и у Црној Гори чини апсолутно бесмисленом и лудачком крвоју и братоубилачку комунистичку борбу у Црној Гори.

Зар нама Црногорцима није довољна наука случаја који је био са Скадром, а чије је заузимање, 1913 године, погинуло неколико хиљада биранх Црногораца? Заузели је пошто је био сам напиен од мојмонског краља, и пада свијет да, мало га је војска морала наиуставити, јер су шако хитјеле велике силе. И опет свој случај са Скадром партизани вјаборавају и учинили су од зла добе њихове крвоју и бесмислене борбе против Црногораца више него што их је погинуло на Скадру. Мјешутим, нијесу спјечни тога да нам велике силе „кроје капу" и как-оне одлуче шако мора бити.

И најзад ама још нама и најслабија чиненица, а то је да комунизам има за непријатеља онај свијет, зато што је он, комунизам, непријатељ цијелог свијета. Из досадашњег начина вођења овога рата јасно се види да Совјети немају искреног савезника и да њихови садашњи приврдни савезници мисле им исто толико добро колико и њихови непријатељи, са којима су већ у равном стању. А прошли пада је цијели свијет на се какоа му је судјеловао прошли. И то спонрешћено сагрмо прошасти.

Ето дакле зашто се боре црногорски партизани и зашто назају толике бројне главе и упрошћавље се народ: само за једну унапрјед пропаст свијет.

Ово треба једном већ да увиде наши сељаци и они што се заводе пред заскиом софистима и лажима, да се не отрну и његову да униште што прије те народне непријатеље, јер би било касно ако буду чекали да их спрјечене страшне и сједеће страшасте борбе, које не сос ведоје неминовно окусили ако ово не учине. А спасити се могу, само треба вјера и одлучности, а онда свеа наиет у главу.

С. П. П.

Борба против бугарских терориста

Министар унутрашњих ј[illegible] ре-ставницима штампе изјавио д[illegible] полиције у борби против терориста истакнули нашр непријатеља Бугарске за стварање немира међу становништвом. Ова непријатељска измјера — рекао је бугарски министар — поврх је већ одјевио јер се већ 1941 године наводно експлоа[illegible]ли материјал одређен за разарање водовода, жељезничких пруга и важних јавних уређаја. Сем тога отворена је једна централа за шпијунажу. Непријатељске мјере су нас спречене, јер су ушисе на опозицију становника и полиције. Стога је непријатељ рјеђе почео да ради на убиствима и атентате, ширеће индивидуалну терор. Али ни тако није он постигао циљ. За посљедња два мјесеца откривене су четири централе за шпијунажу, које су располагале чак и радио-станицама. Откривена терористичка група успјешно се наставља. До сада су отстрањене двије такве групе. Јевреји у знатној мјери учествују у злочинима. У четвртак је разбијена у уништењу једна група од са[illegible] од се[illegible] у Софији, у којој је било 6 Јевреја. Становништво је помогло да се кривци нађу и ухапсе.

Бугарска полиција похапсила је још 7 особа које су оптужене због атентата што су у посљедње вријеме извршени против разних особа и представника власти у Бугарској. Према изјави Министра полиције погибјали су у овогодишњем у посљедње вријеме 5 Бугара.

ЧОВЈЕК И ДРУШТВО

Људе је од увијек занимао однос између човјека, т. ј. појединца и друштва. Тим питањем, поред осталих проблема нарочито се бави социологија; она се ставља у задатак у такном односу стоји личност или човјек према друштву и обратно, дчучшо преко личности. Поводом тога питања јављаје су многе теорије, које су покушале да пруже одговор на ово питање, а у суштини три теорије, тј. теорија о социјалним предузнанима (која тврди да историјски свеза онога што су људи усадили није ништа друго до историја великих људи, т. ј. појединих личности; социјалист. колективизма (која сматра да је социјалне промјене свих досадашњих догађаја, а људи који предводе друштво, само су обиласа низа социјалне средине и чинитеља, инкарнација колективне народне енергије; и интегрално-социјализма (која виђа у цјеловитој друштвеној стварности уважајно дејство личности и средине).

И, овом приједу, ниједна од изучавања и [illegible] теорија тачна, одјевчно [illegible] ни [illegible] ни [illegible] [illegible] [illegible]

НАШ ШКОЛСКИ ЖИВОТ

РЕЗУЛТАТ НАГРАДНОГ НАТЈЕЦАЊА У НАШИМ СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

III

Награђени су ови ученици на испитима са школским приговорима

в) ИЗ ГИМНАЗИЈЕ У ПОДГОРИЦИ

а) који су најбоље нарадили задатак на српском језику:

I-а: 1) Рашовић Олга, 2) Николић Неђенка, 3) Сајковска Олга, 4) Радуловић Невенка, 5) Ковачевић Станислава.

I-б: 1) Павићевић Вјера, 2) Љумовић Веселин, 3) Радуловић Богослав, 4) Вукотић Оливера, 5) Милисављевић Милан, 6) Ивановић Радосав, 7) Кажић Десанка.

I-в: 1) Мићић Вељко, 2) Радовановић Радомир, 3) Лекић Жерко, 4) Лекић Чедомир, 5) Павићевић Илија, 6) Дапчевић Славко.

I-г: 1) Вукчевић Дрољуб, 2) Вукчевић Зоран, 3) Марковић Михаило, 4) Мијушковић Ранко, 5) Мишковић Бранко, 6) Поповић Иван.

II-а: 1) Љумовић Ксенија, 2) Лаиновић Цвјетко, 3) Голубовић Милорад, 4) Бошковић Јованка, 5) Филоновић Татјана, 6) Улић Доброслав.

II б) 1) Кастратх Секендер, 2) Глобаревић Никола, 3) Буровић Душан, 4) Марчуш Миодраг, 5) Мандић Миодраг, 6) Милићковић Светислав.

II в: 1) Рашовић Александар, 2) Радуловић Милош, 3) Вујановић Ратко, 4) Кажић Саво, 5) Калуђеровић Веселин, 6) Клисић Новак.

III-а: 1) Мандић Славка, 2) Лековић Славка, 3) Бошњак Станка, 4) Драгићевић Зорка, 5) Асановић Сенка.

III-б: 1) Решетар Данило, 2) Вукмировић Миодраг, 3) Ивановић Владислав, 4) Пејовић Вукашин.

III-в: 1) Радуловић Данило, 2) Радовић Миодраг, 3) Перић Веселин, 4) Абрамовић Никола, 5) Филиповић Душан.

III-г: 1) Калуђеровић Ђорђије, 2) Вучић Лавар, 3) Вуковић Данило, 4) Ивановић Грујица, 5) Лаиновић Петар.

IV-а: 1) Стојановић Вјера, 2) Велимировић Ковиља, 3) Брајовић Васиља, 4) Нешић Јелена, 5) Радуловић Ковиља, 6) Јовићевић Вјера.

IV-б: 1) Раонић Јован, 2) Стојановић Миодраг, 3) Вуковић Туја, 4) Вражић Фадиљ, 5) Здравковић Александар.

IV-в: 1) Радуловић Никола, 2) Цавнић Никола, 3) Нетковић Михаило, 4) Ранчевић Радомир, 5) Вукчевић Урош.

V-а: 1) Дамјановић Радивоје, 2) Вукчевић Смиљка, 3) Павићевић Радојка, 4) Дракић Даница, 5) Вукчевић Илија, 6) Лаиновић Милеико.

V-б: 1) Поповић Владимир, 2) Вуковић Александар, 3) Зечевић Илија, 4) Вукотић Душан, 5) Лажић Саво, 6) Вукмировић Божидар.

V-в: 1) Пекић Владимир, 2) Вучинић Ђорђије, 3) Ђуришић Божо, 4) Шћепановић Младен, 5) Чукић Павле, 6) Драговић Павле.

VI-а: 1) Гојићић Љубица, 2) Чолановић Магдалена, 3) Рашовић Ксенија.

VI-б: 1) Михаиловић Михаило, 2) Рашовић Веселин, 3) Дракуловић Љубомир, 4) Вујачић Петар, 5) Поповић Милорад.

VI-в: 1) Радуловић Војислав, 2) Зечевић Перо, 3) Чађеновић Јован, 4) Радовић Буро.

VII-а: 1) Чолановић Наталија, 2) Павићевић Анђелија, 3) Ђуровић Слободан, 4) Секуловић Борислав, 5) Крекић Бранислав, 6) Митровић Чедомила.

VII-б: 1) Радуловић Ђорђије, 2) Велимировић Драгољуб, 3) Борча Шуфрија, 4) Павићевић Слободан.

VIII-а: 1) Ненезић Момчило, 2) Иванчевић Михаило, 3) Стојовић Крсто, 4) Поповић Љубомир.

VIII-б: 1) Бошњак Константин, 2) Рашовић Бранко, 3) Поповић Веселин, 4) Митровић Станко.

б) Који су најбоље нарадили задатак на италијанском језику:

I-а: 1) Рашовић Олга, 2) Дедић Десанка, 3) Милић Љубица, 4) Цричевић Катарина, 5) Буран Бранислава, 6) Малићковић Милија.

I-б: 1) Радуловић Зарија, 2) Љумовић Веселин, 3) Радуловић Богослав, 4) Блатовић Васиља, 5) Вукотић Оливера, 6) Милосављевић Милан.

I-в: 1) Мићић Вељко, 2) Радовановић Радомир, 3) Поповић Никола, 4) Дапчевић Славко, 5) Вучинић Драган, 6) Ђуришић Драган.

I-г: 1) Марковић Михаило, 2) Радуловић Радомир, 3) Вукчевић Зоран, 4) Шошкић Љубомир, 5) Рогошић Драган.

II-а: 1) Голубовић Милорад, 2) Лаиновић Цвјетко, 3) Томовић Олга, 4) Кусјев Леонида, 5) Љумовић Ксенија, 6) Пламенац Јелена, 7) Лаковић Олга.

II-б: 1) Радевић Лавар, 2) Глобаревић Никола, 3) Кастратх Секендер, 4) Марковић Ђорђе, 5) Радовић Вукашин, 6) Ђуровић Душан.

II-в: 1) Рашовић Александар, 2) Стаматовић Михаило, 3) Кажић Саво, 4) Клисић Новак, 5) Мојовић Ново.

III-а: 1) Мандић Славка, 2) Абрамовић Ана, 3) Вукановић Вукосава, 4) Вујовић Ксенија, 5) Мићковић Зорка.

III-б: 1) Вучевић Саво, 2) Решетар Данило, 3) Драговић Јован, 4) Дамјановић Раденко, 5) Бијелић Миодраг.

III-в: 1) Гојићић Предраг, 2) Чејовић Владимир, 3) Филиповић Душан, 4) Поповић Душан, 5) Перић Веселин, 6) Зорић Велимир.

III-г: 1) Лаиновић Петар, 2) Бијелић Владислав, 3) Ивановић Цвјетко, 4) Јовановић Милутин, 5) Буран Димитрије.

МАЛИ ОГЛАСИ

Мој син Крсто Радуновић залажио се све до дана капитулације као слобођајући чиновник у Нишу, те од тога дана па до данас живи и то је са истина. Стога молим сваког ко је на шта зна о њему да ми јави на доњу адресу нашто ће бити мало Господара.

Гајо Радуновић

1-3 Ул. Краљев бр. 26 — Подгорица

Своју личну легитимацију број 11958 изгубила сам, те је овим оглашавам за неважећу.

Јелица Радовић

1-3 Подгорица — Херцеговина ул. 68

Своју легитимацију чији број нијесам знала од стране општине подгорске изгубио сам те је овим оглашавам за неважећу.

Шефкет Стрикић

1-3 свјештар — Подгорица

Изгубила сам повоје за вјенчање а то: Хаве Калуђеровић broj бона 15465
Дуко „ „ „ 15467
Вјекмира „ „ „ 15466
те их оглашавам за неважеће.

2-3 *Хаве Калуђеровић* — Подгорица

Изгубио сам своју личну легитимацију издату на од стране општине подгорске под broj 4364/I, те је овим оглашавам за неважећу.

2-3 *Вукашин Пејовић*
Подгорица

Изгубила сам своју личну легитимацију број 4166/I издату на од стране Подгорске, те је овим путем оглашавам за неважећу.

2-3 *Зорка Поповић* — Подгорица

Изгубио сам своју личну легитимацију издату на од Градског поглаварства Подгорског под broj 1873, те је овим оглашавам за неважећу.

2-3 *Колчевић Прела* — Подгорица

Легитимацију издату од стране општине подгорске бр. 7218 изгубио сам, те је овим путем оглашавам за неважећу.

2-3 *Бенјамин Хаџић* — Подгорица

Изгубила сам своју личну легитимацију издату на од стране Градског поглаварства у Подгорици под broj 5632, те је овим оглашавам за неважећу.

2-3 *Бојанка Стојковић* — Подгорица

Своју личну *легитимацију* [illegible] од стране Градског поглаварства на Цетињу изгубио сам те је овим оглашавам за неважећу.

3-3 *Мурадановић Мејо*
Цетиње, Иванбегова 41-2

PODLISTAK

TI SI OSTARELA . . .

Ti si ostarela, moja Mijko; i kad vidim tvoje bore, tvoja pogurena leđa, tvoje mršave ruke, tvoju bledoću, ja osjećam kako se penje, na dna mojih usahlih grudi dio mojih tužnih očiju, bujica suza.

Plemenitost tvojih trudenih crta jeđ prviđuje da si bila ljepa u svom prošecu, a tvoj pogl đ svjetlosti u vrlini za koju nema đoba, o nečem čemu se umjetnost ne može kupiti zlatom.

Ti si ostarela, moja Mijko, i to mi zadaje strahu. Ali ipak, pomisliti da ćeš ti morati umrijeti, ja ne mogu da pomirim s tim svoje srce koje vjetar gnječi, kao tomni ljiljan, ljiljan koji se otima da ne uvene.

Ko će mi zamjeniti tvoj glas, koji je čista voda moga života i koji mi pomaže da zaroni u zemlju njegove korene i đe za koje se čvrsto drži moja sudbina? Majko moja, ti si ponosita i ti povijaš vrat.

Ti me plaši i, u tvojim očima ja tapinjujem svu tajnu svijeta neumiljivu za moje ljelje; ja mrzim zbog tvoje mujnje vjetra, kucanje časovnika; ja proklinjem sebe zbog bejline tvojih vlasi.

Od kakve đe mi kristi biti bdenja i grozniice? Čije je tajna beimrinika? Ja sam uzalud tražio. Ja nemam nđ a u vicu ni na usnama ši - može iskrasti od Vremena njegov božanski elemenat.

A kad bi bilo đa ti vratim mladosti, o moja Majko, ja osjećam kako đrhtaj mra - ti časa kad će tvoja duša utići iz tvog tijela, kada đe moj očaj ljuljati ka tebi u stenci, i neće više mšta dobiti . . .

Ma šta da se zbude tada od onoga što je bio tvoj život, ja ću ti budeđ, ili nekraljica na onom svijetu, tvoje drago lice — kratko snovidenje — iznađ đe mojih očim ; ti đeš biti buktinja nad kojom je vjetar đu uo.

Ah kako je život ljudski čudan i tomani! Ali ćar nije bezbožno suviše mislit na to? Sta sti slavi i zlato prći hiram časovima? Sta bđe B ić, čija zordost postupa za mnom kao sa stranom?

Čuj, ja bih žrtvovao za tebe svjetska blaga, i ja bih se odrekao svake slasti, da bih otkupio tvoje đane koji protiču kao voda između prstiju, i ti đu ši ubrojani

Ovi đni život zatitjeva laž, ak i kroz najstiniju ljubav; ali tebe ja nijesam nikad slagao. Svetlijku moju snovu ti si branila utvđenim uljem svoje vjere.

Ti si ostarela, moja Majko; i kad vidim tvoje bore, tvoju poguđenu leđa, tvoje smršale ruke, tvoju bledoću, ja osjećam kako se penje, na đna mojih usahlim grudi, đo mojih tužnih očiju, bujica suza . .

Bi

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

ЛИЧНЕ ПРОМЈЕНЕ

Декретом Њ. Е. Гувернера

а) Постављени су

на Цетињу:

Поповић Р Божо, за ванчиника при одјељу Финансијске страже, у својству потпредленика; Булатовић П. Милош, за учитеља основне школе у Врањској; Бурашковић Н. Петар, за чиновника VI дирекције Гувернарства и пенсионисан.

у Беранама:

Пајковић Г. Роса, за служитеља дневничара Дома народног здравља.

у Сјеници:

Гредић Р. Вукашин, чиновник биљежар ке школе, за привременог режисера — економа болнице.

б) Потврђени у привременој служби

на Цетињу:

Лекић М. Ана, ванчиник дневничар I Дирекције Гувернарства.

у Подгорици:

Јаредић Ђ. Видосава, дневничар болнице

в) Премјештен

у Никшићу:

Мијушковић Н-кола, учитељ основне школе у Лукову, у Бравској (по молби).

г) Уважена је оставка

у Новој Варошки:

Војводићу Мојсију, пregledniku financiske straže.

у Подгорици:

Др. Бјелошевићу Ј. Зеонниру, судији Управног суда.

д) Опозивље се декрет

1) о премјештају Јовановић Радмиле, дневничара Финансиске делегације;

2) о пенсионисању у удаљењу су дужности Павићевића Вукашина, инспектора Дирекције пошта.

ђ) Престала је служба

у Пријепољу:

Шћепановићу Јагошу, дневничару суског суда; Чукићу Алекси, чиновнику болнице.

у Пљевљима:

Трајковић Т. Персида, учитељица основне школе; Слијепчевићу Саву, шумском чувару при управи шума.

е) Отпуштени су

на Цетињу:

Ђуровић-Врбица Л. Босиљка, учитељица женске занатске школе.

у Пљевљима:

Јовићевић М. Алекса, чиновнички приправник болнице.

Уредба о експропријацији нешто измијењена

Прогласом Њ. Е. Гувернера дјелимично је измијењена Уредба о експропријацији приватних добара за јавну употребу.

Измјене су ове:

Када извјесно вријеме буде дефинитивно одређен, односна лица, да би добила исплату, у целости или дијелом, имају подићи молбу Среском суду на чијој се територији налази експроприрана непокретност. Молбу са свим потребним документима подићи Суду у року од 30 дана од послиједњег увртљеља.

Када истекне овај рок, Сретски суд по хитном поступку пресудити уклоно се тиче плана расподјеле наноса накнаде. Уз то ће Суд рјешити и евентуалне спорове у погледу постојања, обима и пречег права.

Банк-Италије ће распоједјелити наносе накнаде по судском распореду. Овај пресуда треба да је приложена и влаудуа извршности.

Цијели износ или остатак накнаде може власник једно прадити, ако поднесе од Сретског суда исправу о неоспоравању укњиженог важећег права.

Преношење дужности финансиске струке

Прогласом Њ. Е. Гувернера преносе се у надлежност Финансиске делегације у Подгорици сви они послови који су спадали у надлежност Финансиске дирекције у Подгорици.

Власт и надлежност Министарства Финансија прешла Дирекцији за финансије Гувернарства.

О пословима који су спадали у надлежност Државног савјета, одлучује Њ. Е. Гувернер.

Сви рокови и поступак по жалбама по пореским стварима, остају непромијењени.

Уколико се рада о надлежности по приједности, има се само замијенити динар са лира.

И италијанске фирме плаћају све дажбине

Све италијанске и стране фирме, које обављају било какво пословање у Црној Гори, дужне су плаћати на своје пословање све дажбине које су прописане ранијим југословенским финансиским законодавством.

Ослобађају се дажбина оне фирме које доказају да су исправом, надатом од надлежних финансиских надлештава у Италији платиле дажбине и на пословање које буду обављале у Црној Гори.

Свечаност у забавишту „ЈЕЛЕНА"

У понедјељак прије подне било је у овдашњем дјечјем забавишту „Јелена" право весеље. Дјеца су са почетак одушевљењем дочекала своју племениту добротворку Дон Анђелу, супругу Њ. Е. Гувернера, која је дуже времена била отсутна. Дјеца су у једној пјесмици показала своју миленицу све што су у овом међувремену дјелота научили, па и она и на дјелине пратих раз своје навјалбрже, па им сада као добра мајка за њихово дјецо изјавила и чеше дјелиће на поклон и хаљинице, и пјелице, и пуно дјечјих разних играчака.

Њ. В. Краљица и Царица живо се пре - ло увјерене Дон Анђеле протекторат за рад забавишта „Јелена" у Цетињу и Бару, и благовољала је послати им своје фотографије са сопственим потписом

Преминуо

14 овог мј. преминуо је у Подгорици Михаило Једнаки син Из-е Филиповића, ст. мја. у нема. Бах VII разр. гимназије, у 18 и години живота а 15 истог мј. сахранен предпаком Св. Ђорђије у Подгорици.

Наше топло саучешће.

СПОРТ

СЛУЖБЕНО Бр. 2

1) Сви [illegible] ће бити [illegible] у [illegible] на територ[illegible] Гувернарства [illegible] у [illegible] ЛИГА [illegible] Спортска [illegible] унутарње [illegible] на пријеме обавјешћења.

3) Потврђује се клубовима у овом времену коровска [illegible] — исказивање [illegible] ако је [illegible] од стране Заједнице [illegible] неређењем бр 1.

4) Према нређењу Гувернарства Пропагандни отсјек свима новим клубовима стоје на расположењу сва потребна и изразита за тренинг утакмице сваке суботе. Овоја се строго [illegible].

Ко се буде [illegible] [illegible] издаје се друго нређење у погледу изграђивања.

5) Позивају се клубови да [illegible] [illegible] [illegible] Спортски савез Југославије.

Из канцеларије Начелника спортског заједнице за Црну Гору.

Секретар
НИКО Т. [illegible]

Пише неколико дана завршило се такмичење 10 екипа од како је основано право спортско. Ниједан Никшићки — Никшићки грађанско спорт клуб „Обилић", 24 априла 1923 год. једна група [illegible] ученика основала је овај клуб, па [illegible] ниједан и најбољи клуб, а [illegible] међу најстарије и најбоље отсјек [illegible] Ова, од свога оснивања па до данас скоро увијек је активно учествовао у свим спортским и [illegible] [illegible] [illegible]

Грандиозни успјех Јапанаца на границе Индије

Главни стан јапанских царских оружаних снага јавља:

Јапанске снаге започеле су 14 маја у 14 сати Маунглан, значајан непријатељски утврђени град на обали ријеке Мају, на индијско-бирманској граници. Јапанске снаге спремају се за нове операције.

Од друге половине децембра 1942 до 10 маја 1943 године постигнути су у операцијама на араканском сектору сљедећи резултати:

Непријатељ је оставио на бојишту 6414 мртвих, при чему се рачуна само оне бројеве, које су сахранили Јапанци. Уједно је 574 заробљеника, међу којима има много британских војника. Оборено је 327 непријатељских авиона, од којих 118 акцијом противних ватрених артиљерије. Разорено је на земљи или напаљено 225 авиона; заробљено 207 топова, 459 лаких и теших митраљеза, 4.897 пушака, 83 борна кола, 253 камиона.

СЈЕВЕРНОАМЕРИКАНЦИ и ЕНГЛЕЗИ не желе да се боре

Совјетске репресаније?

Совјетско ваздухопловство напало је у ноћи од 12 на 13 маја град Варшаву. Овај совјетски напад изазвао је у знак протеста против Пољака који су у жалости због пољске у Катињу. Међу цивилним становништвом било је велики број жртава.

Генерални гувернер Пољске је наком терористичких напада бољшевика против Варшаве упутио прокламацију становништву, тврдећи да ти напади претстављају нови доказ у борби против совјетске агитатора, који би желио да Европу претвори у Катињ. Пољска шампа тврди да се совјетски напади у ствари усмјерени против пољског народа.

АУТАРХИЈА ИСХРАНЕ ИСТОЧНО-АЗИЈСКОГ БЛОКА

Проблем исхране постојао је већ за све вјеке, па биће оне вјаренке или не, од највећег значаја. Такође и Јапан присутио је давно том проблему. Сасвим потребном енергијом, организовала вјешто добијање главних производа за исхрану и њихову подјелу и потребе, у рат, у тешког рата што се тада на огромним пространствима, цијели комплекс земаља, од Манџурије до Бирме и Филипина, који гравитира ка јапанској тежишној сфери може да својом производњом потпуно подмири сопствене потребе становн. Ову тврдњу желимо доказати сасвим кратким налагањем.

У оквиру производње хране игра у Источној Азији, као што је познато, главну улогу пиринач. Он претставља основу цјелокупне исхране ових крајева, гдје се добија 95% читаве конзумне дијетске производње у земљи, при дјелима на та производња такав значај, да од њеног извоза зависи степен благостања становништва током цијеле године.

Производња пиринча у земљама Јапанска је велика: за посљедњих пет година износила је просјечно 114 милиона квинтала. Ова количина је, и поред своје обилности, мала — обзиром на огромну потрошњу те хране — морала увијек бити допуњавана вишком производње Кореје и Формозе, гдје се просјечно добијало 39,1 и 17,4 милиона квинтала годишње, од којих је преко једне трећине могло бити давано за потребе Јапана.

Мањуџо је 1940 год. достигао производњу од 8,7 милиона квинтала пиринча, што скоро задовољава потребе становништва, док кинеска производња, која се креће око 520 милиона квинтала годишње (преко половине цјелокупне азијске производње) мора да се сматра довољном за покривање локалних потреба.

Велики извозници пиринча су скоро сви јужни крајеви који су послијетњи ушли у састав источно азијског простора. Средња производња Индије, која се кретала од 1936—39 годину 62,2 милиона квинтала, од којих се преко 20 извозило у Француску и друге азијске крајеве. Аналогну количину постигло је послијетњих година и Таиланђе, чија просјечна производња 43,5 милиона квинтала. Бирма је по важности трећи произвођач, а при извозним пиринча. Средња јој је производња 13,8 милиона квинтала, од којих се увијек извозило најмање 60%.

Филипинска острва, Холандска Индија и Малака једини су у Југоисточној Азији, који увозе пиринач, али ниједе не сноси од неколико милиона квинтала годишње: сопствена производња износи 21,1 милиона квинтала на Филипинима, а преко 60 милиона у Холандској Индији, док је на Малаки увијек била врло мала.

Према томе цијела Источна Азија даје годишње просјечно 950 милиона квинтала пиринча. Изузевши Малаку, која потрошњу своју потребу цјелокупним својом огромном производњом, и која према томе има своју сопствену аутархију у том погледу, остаје годишње просјечно још 432 милиона квинтала за остали дио источноазијског простора.

Од тих осталих земаља неке морају увозити нематне количине пиринча, све заједно најмање до 40 милиона квинтала годишње, док га друге чињу у изобиљу, тако да им извоз прелази често 100 милиона квинтала.

Из тога се виде двије ствари. У прво доју види се да источноазијски простор има велики вишак пиринча, који не му у блиској будућности онемогућити равној знатној међупросторској извозу, увођењу прије свега према Европи. А затим је важна нематности потребе колоријалних снабдјевања појединих земаља унутар источноазијског блока, што показује да транспортни проблем, толико значајан и деликатан у многим другим привредним секторима, не може у већој мјери утицати на распоред и потрошњу пиринча.

Пшеница претставља, према англоаском мишљењу, један од главних недостатака у исхрани азијског простора. Уствари је цијела Источна Азија раније увозила просјечно 12 милиона квинтала пшенице годишње. Али сопствена производња ових земаља у посљедњ. година је знатно постала. Сам Јапан повећао је своју жетву за посљедње двије године за 50%, постигавши 1940/41 год. производњу од преко 18 милиона квинтала. Према томе можемо с правом сматрати да је тај порст производње посљедњих година потпуно покрио раније неминовни недостатак. Сем Јапана са 18 милиона квинтала, још је Манџурија производила 1940 године 10 милиона квинтала, а Кореја такође неколико милиона квинтала. Огромна Кина дала је сама 190 милиона квинтала, скупљених углавном у провинцијама Шанси, Хонсі, Шантунг и Хонан, дакле у првом реду у Сјеверној Кини. Јужни дјелови новог федерјстрва дају, међутим, незнатне доприносе у житарицама.

Има и неке друге житарице, које се гаје углавном на југу, а не сјеверу. То је — укуруз. Иначе он у неним земљама постоји у изобиљу, док га у другима једна производњу. Посљедњих година дао је Манџурија 30 милиона квинтала, Холандска Индија 19 милиона квинтала, Индокина 6 милиона. Филипини преко 5 милиона дао је Кина, и о извјешћу њен у Јапану. Сем тога, 1936 године преко 60 милиона квинтала сјемена.

Подаци о међуинформ. трговини разних земаља источноазијског федерјства у току посљедњих година показују, вишак за извоз укуруза у знатно мање количина у квинтала. Тај вишак одлазио је углавном у Западну Азију, стога се може са сигурношћу сматрати да је и укуруз овдје вјаштачки у потпуно довољној количини.

Соја производи се нарочито у Кини и Манџуској у количини од преко 100 милиона квинтала годишње. Она претставља у цијелом сјевер. ом дијелу Азије драго цијени додатак сјеном, било као поврће, било као добијање уља.

Друга производња је шећер. Богатству производње Јапана и Формозе (скоро 14 милиона квинтала годишње) придружила су се сада и богатства јужноазијских предјела. Јана је 1931/40 г. дала 16 милиона квинтала, а Филипини 9,5 милиона квинтала шећера. Цијели источноазијски простор дао је тако годишње до 40 милиона квинтала, што износи скоро једну шестину цјелокупног трошкова и репиног шећера, што се производи на свијету.

Ова огромна количина допушта великој вишак, јер локално становништво слабо троши шећер (изузевши Јапан, који се троши око 11 кила годишње по глави). Тај вишак од многих милиона квинтала годишње, што су се до сада налазили на другим континентима, претставља сигурну аквиву у трговини Источне Азије.

—:—

Рибарство слиједи по значају за исхрану одмах иза пиринча. Рибе претстављају у тим крајевима што год вас значи готово или свијежо месо. У рибарству води Јапан са своје фантастичне рибарских чамаца, који се пробијају чак и у веома удаљена мора. 1936 г. износио је око 36,2 милиона квинтала рибе у Јапану, 19,7 милиона у Кореји, а 1,3 милиона Формоза у Кванг Тунгу. Сем тога је велика количина рибе похрањена у територијалним слјетним водама, којима Јапан обилује. Рибарство претставља богатство ових земаља, које су сада у стању у виду ничку сферу благостања. Свуда он даје толике количине рибе, да остаје пусто више за извоз него што је потребно за широко покривање сопствених потреба.

—:—

Недостатак простора не допушта нам да проучимо такође и стање неких других производа, значајних за исхрану. Али, будући да и њихово стање иде иначе горе од стања горе наведених производа, можемо сијено говорити о апсолутној аутархији исхране источноазијског федерјства, која на пољу алиментације надопуњује аутархију постигнуту на индустријском пољу, о којој смо већ раније једном писали. Сировине и храна — те основни чиниоци потребе за настављање великог дјела стварања и награђивања поје Велике Источне Азије — гарантују срећну сутрашњицу тог огромног простора, повјереног организаторским генијем Тајпа.

Нови тероризам против Пољака Мак-Артур као Рузвелтов ривал

Марк Артур кандидира за претсједника У. С. Д.

Сенатори и друге америчке личности почели су тајним путем развијати пропаганду у корист кандидатуре генерала Мак Артура као републиканског експонента против Рузвелта на претсједничким изборима 1944 године.

Потопљен непријатељски брод од 3.000 тона

Из званичних извора саопштава да су њемачки брзи бомбардери потопили у Афричком мору један совјетски трговачки брод од 3.000 тона. Они авиони су кренули су за извршење прислине извиђачке акције. Када су опазили брод, нападали су га успјешно и потопили за неколико минута. Поједиње су јединице њемачке ратне морнарице оборили 3 англоамерика бомбардера, који су надлетали Њемачки залив. Јуче у подне су појединачни британски и американски авиони покушали да нападну западни запосједути територији.

Совјетска у Сирији поистовјетио се шиит

Сиријски националисти бацили су у ваздух мост преко једне ријеке. Енглези су похапсили 150 особа, у нади да ће открити кривце.

Посљедњи билтени осовинских снага

Главни стан италијанских оружаних снага јавља:

Наши ваздушни торпиљери су, током офанзивног извиђања дуж обала Сјеверне Африке, торпедовали једну лаку крстарицу у луци Бужи и један брод средње тоноже у пловидби.

Једна непријатељска формација бацила је бомбе на Алгерс (провинција Сасари), проузроковавши рушење неколико цивилних зграда и изазвавши жртве међу становништвом. Одбрамбена артиљерија оборила је 2 авиона. Једна њемачка корвета разорила је још један противнички авион у Средоземном мору, док су противавионске батерије погодиле још један другу апарат, који се срушио у воду у Месинском тјеснацу.

Фиреров главни стан јавља:

У зони Кубанског мостобрана ухваћени су у побједоносним борбама многобројни нови заробљеници. На осталим дјеловима Источног фронта дошло је јуче само до незнатне локалне борбене акције. Ваздухопловство је успјешно бомбардовало постројења од ратног значаја у Лењинграду.

Дневни ваздушни напади на западне запосједуте територије проузроковали су знатне губитке међу становништвом, нарочито у граду Бордо. Током ових напада је дјелатношћу противавионске артиљерије и у ваздушним двобојима оборено 17 непријатељских авиона, њемачом вишемоторана. У одбрани од ваздушних напада на њемачке конвоје и над Холандијом оборили су њемачке патролне јединице 4 непријатељска авиона. Других 6 апарата оборила је противавионска артиљерија ратне морнарице. У Атлантику су њемачки борбени авиони разорили 2 британска бомбардера, међу којима један велики хидроавион. Изгубљена су 4 њемачка ловачка апарата. Појединачни британски авиони, од којих је један оборен, надлетали су ноћас територији Западне и Јужне Њемачке. Њемачко ваздухопловство наставило је гађање значајних објеката у зони Лондона такође и у ноћи на 18 маја, при чему је напад трајао више сати. Мање формације тешких борбених авиона напале су значајну луку Кардиф у Бристолском каналу.

Њемачке подморнице потопиле су у појединачним акцијама у Сјеверном Атлантику 8 бродова од укупно 51.000 тона, међу којима један брод-ледионик од 12.000 тона, натоварен месом одређеним за Енглеску. Оборена су 3 нападачка вишемоторна бомбардера.

Pregled štampe

Konferencija

U vesi sa konferencijom održanom između Čerčila i Ruzvelta pише jedan čungkinški list: „Izjavljujemo da je sigurno pogreška savezničke strategije činjenica da se nije na vrijeme iskoristio prilikom japana, koncentrišući umjesto toga svu pažnju na napad na Evropu. Čungkinška Kina očekuje hitno da saveznici promijene način ratovanja na Pacifiku, iz se nada da su Engleska i Sjedinjene Države promijenile planove formulisane u Kazablanci.

Skupa cijena

Komentarišući situaciju u Tunisu nakon svršetka velike bitke, piše dopisnik „Delo Mejla" da je Velika Britanija vrlo skupo platila taj rat, ali da je naj-ile Sjeverna i Istočna Afrika dolazak Evrope. Osovina je, odupirući se nasilju na svoju tvrđavu, uvećala njenu nasilje na kopnu Evrope. Ne ostane y evropsko rukovanje. Na kraju je Saltre istakao nuju poverenje Sovjeta se sve ušto u ministarstvo inostranih djela nosilo da uvrni za sreću ovaj dan.

Англеска масонске дезертирају

Медитерранска агенција јавља да је, према извјештаја из Лондона, у Енглеској утолико мјери порастао број дезертера, да лондонска полиција мора отпочети пошјене строжих рација. Само у Лондону рачуна се да има неколико хиљада дезертера. Они се крију у настањем четвртина источног дијелаперестоване. Иначе је полиција извршила успјешне акције у одлогатјенју чуда на западног Лондона, у ноћним локалима и великим плесним дворана, похапсивши такође многобројне жене и плесаоке.

Масовна хапшења у Сјеверноамеричкој Домјанској

Само током једног дана ухапшене су у Сједињеним Државама 552 особе због избјегавања војне обавезе. Ову вијест објавио је шеф гиперанског уреда за регистрацију. Додао је да постоје још 3.000 лица, која се траже због тога што се нису пријавила регистрационим уредима.

Комунизирање Пољске

Лондонски дописник једног швајцарског листа јавља да: образовање пољске дивизије у Русији претставља само први корак ка образовању пољске комунистичке владе. Стаљину није чак но то било потребно. Тврдња „Правде" да је поробљавање неке државе од стране Русије прави начин да јој се да независност и довољна је да задовоља како Стаљина тако и Атлантичку круг.

Нови корак империјалистичке политике Сједињених Држава

Изгласан је закон којим се допушта сјеверноамеричким трупама запосједну значајне стратегијске тачке на Панамском каналу.

Нова намјера гуварске природе

Швајцарски листови добијају из Тангера вијест да Американци не намјеравају ријати сваку намјеру да ускоро запосједну Азоре и оства Кабо Верде. Евентуалне трупе имале би да се укрцају за Дакар и Сјеверну Африку, одакле би биле послије послате на Азоре рада окупације тог острва. Вашингтонска и лондонска влада имаће би да вјетовано подузму дипломатске кораке у Лисабону.

Чанг Кај Шек губи своје задње генерале

Јапански главни стан јавља да се вијеховмандант отекске ратне зоне, који је командовао 24 кинеским армијским корпусом, предао Јапанцима са 10.000 војника. Ове трупе су сачињавале једну војску, непосредно овисну од Чанг Кај Шека, што је још остала у Сјеверној Кини. Кинески командант положио је капитулу за вјерност кинеској националној влади, извјјавивши да жели сарађивати на изградњи новог поретка у Источној Азији.

Енглеска масовно дезертирају

Медитеранска агенција јавља да је, према извјештаја из Лондона, у Енглеској утолико мјери порастао број дезертера, да лондонска полиција мора отпочети пошјене строжих рација. Само у Лондону рачуна се да има неколико хиљада дезертера. Они се крију у настањем четвртина источног дијелаперестоване. Иначе је полиција извршила успјешне акције у одлогатјенју чуда на западног Лондона, у ноћним локалима и великим плесним дворана, похапсивши такође многобројне жене и плесаоке.

Масовна хапшења у Сјеверноамеричкој Домјанској

Само током једног дана ухапшене су у Сједињеним Државама 552 особе због избјегавања војне обавезе. Ову вијест објавио је шеф гиперанског уреда за регистрацију. Додао је да постоје још 3.000 лица, која се траже због тога што се нису пријавила регистрационим уредима.

Комунизирање Пољске

Лондонски дописник једног швајцарског листа јавља да: образовање пољске дивизије у Русији претставља само први корак ка образовању пољске комунистичке владе. Стаљину није чак но то било потребно. Тврдња „Правде" да је поробљавање неке државе од стране Русије прави начин да јој се да независност и довољна је да задовоља како Стаљина тако и Атлантичку круг.

Нови корак империјалистичке политике Сједињених Држава

Изгласан је закон којим се допушта сјеверноамеричким трупама запосједну значајне стратегијске тачке на Панамском каналу.

Нова намјера гуварске природе

Швајцарски листови добијају из Тангера вијест да Американци не намјеравају ријати сваку намјеру да ускоро запосједну Азоре и оства Кабо Верде. Евентуалне трупе имале би да се укрцају за Дакар и Сјеверну Африку, одакле би биле послије послате на Азоре рада окупације тог острва. Вашингтонска и лондонска влада имаће би да вјетовано подузму дипломатске кораке у Лисабону.

Кратке вијести

— Краљ Михајло Румуњски рабоћоло се од дакле форме шарлаха. Владар ће остати наоловам у двору Квасору којих десетак дана. Ток болести не наазила никакву вабринутост.

— Моторним бродовима „Градишка" и „Град Тунис" стигло је у Тиврију 2.411 повратника на заробљеничтва, који претстављ.а један дио контингента недавно измијењеног са Енглеском на основу међународних конвенција.

— Непријатељски авиони напали су град Сант Етјен, Будјеу и друга мјеста, изазвавши пешту штету грађанским насељима. Опадају се многобројни мртви и рањени међу становништвом.

— Радио-Чукинг саопштио је да је једна велика формација јапанских бомбардера и ловаца напала многобројне аеродроме у провинцији Јунан, починивши огромне штете.

— Пад једног британског авиона на спортско игралиште једне школе проузроковао је међу дјецом 8 мртвих и 11 рањених.

— У Сједињеним Државама извршене се од 1 јуна нова строга ограничења потрошње горива.

— Краљ Борис примио је италијанског посланика Матистрајта, те га задржао у дугом и срдачном разговору.

— Сјеверноамеричко министарство морнарице јавља да су јапанске снаге уништиле 97 ђединица морнарице Сједињених Држава.

— Енглески функционери, који су стигли у неки сиријска села ради реквизиције житарица, дочекани су пушкарањем. Ради репресалија запалиле су британске трупе та села.

— Осовински аванитчари, интернирани у Турској, напустили су Анкару, кренувши у своје земље. Скупина коју сачињавају 5 Њемаца и 11 Италијана, поздравила је на анкарској станици од стране амбасадора Рајха и особља италијанске амбасаде.

Штампарија „Обод" — Цетиње

Директор: ЈАШО ЈАЊИЋ